Tulevaisuusvaliokunnan sihteeristö 17.6.2026

Kooste sukupolvivastuulakiin liittyvästä valmistelusta tulevaisuusvaliokunnassa

Vuonna 2015 Walesin parlamentti hyväksyi lain, joka velvoittaa julkisen sektorin toimijat toimimaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Walesin tulevien sukupolvien asiamiehen (*Future Generations Commissioner for Wales*) tehtävänä on suojella syntymättömien sukupolvien etuja ja varmistaa, että viranomaiset ottavat pitkän aikavälin vaikutukset huomioon päätöksenteossaan.

Kesäkuussa 2016 tulevaisuusvaliokunta järjesti kansainvälisen seminaarin teemalla ”For the Next Generations” ja julkaisi siitä raportin (TuVJ 5/2016): *For the Next Generations : report of the International Seminar in the Finnish Parliament 7–8 June 2016*. Seminaarin yhteydessä kutsuttiin koolle myös: Roundtable Discussions of National Institutions for Future Generations in Helsinki Finland, johon osallistuvat:

- Paula Tiihonen, Committee Council, Committee for the Future, Parliament of Finland
- Sophie Howe, Future Generations Commissioner for Wales
- Anna Martinez-Zemplén, Environmental Lawyer, The Office of the Ombudsman for Future Generations (Hungary)
- Catherine Pearce, Director Future Justice, Coordinator Global Policy Action Plan, World Future Council
- Shlomo Shoham, Judge (ret.) Former Commissioner for Future Generations, The Israeli Parliament
- Marcel Szabó, Ombudsman for Future Generations, The Office of the Commissioner for Fundamental Rights (Hungary)
- Robert Unteregger, Future Council Foundation (Switzerland)

Helmikuussa 2019 tulevaisuusvaliokunta julkaisi raportin Nuorten tulevaisuuskuvat 2067 (TuVJ 12/2018).

Toukokuussa 2021 tulevaisuusvaliokunta teki tarkastusvaliokunnan omaan asiaan O 48/2029 vp (Säädösehdotusten vaikutusarviointien toteutuminen - nykytila ja kehittämistarpeet) liittyen pöytäkirjakannanoton (TuVP 3/2021 vp, §7), jossa valiokunta ehdottaa lainsäädännön tulevaisuusarvioinnin kehittämistä: ” *Tulevaisuusvaliokunta ehdottaa kehitettäväksi erityistä tulevaisuusarviointia, jolla voidaan arvioida ennakointitiedon hyödyntämistä lainsäädännön valmistelutyössä.*”

Tammikuussa 2023 valtioneuvosto julkaisi tulevaisuusselonteon otsikolla ”*Näkymiä seuraavien sukupolvien Suomeen*”. Selonteossa käsiteltiin sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta ja sitä, miten tulevat sukupolvet voidaan huomioida paremmin lainvalmistelussa. Selontekoon liittyen julkaistiin myös selvitys: *Ennakointi ja tulevat sukupolvet lainvalmistelun prosesseissa, instituutioissa ja käytännöissä*. (Airos & all., Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022: 66). Lisäksi selonteon liitteenä 4 on Valtioneuvoston oikeuskansleri Tuomas Pöysti Puheenvuoro valtioneuvoston ennakointiluotsin kokouksessa: *Tulevien sukupolvien huomioiminen oikeuskanslerin valtiosääntöisissä tehtävissä.*

Helmikuussa 2023 eduskunta hyväksyi tulevaisuusmietinnössä (TuVM 1/2022 vp ─ VNS 16/2022 vp) tulevaisuusvaliokunnan valmisteleman ponnen: ”*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto 1)*

Kehittää päätöksentekoa tukevaa ennakointia, päätöksentekijöiden tulevaisuusvalmiuksia, tulevaisuusselonteon liittymäpintoja valtioneuvoston muuhun ennakointitoimintaan sekä lainsäädännön tulevaisuusvaikutusarviointia niin, että lainsäädännössä voidaan paremmin huomioida seuraavat sukupolvet sekä sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus."

Syyskuussa 2024 Tulevaisuusvaliokunta perusti kaksi nuorten tulevaisuuteen liittyvää temaattista ohjausryhmää: Lasten, nuorten ja perheiden tulevaisuus -ohjausryhmän sekä Tulevaisuususko ja sukupolvien välinen tasa-arvo -ohjausryhmän. Ohjausryhmät kuulevat asiantuntijoita ja valmistelevat julkaisuja.

Syyskuussa 2024 YK hyväksyi tulevaisuussopimuksen (*Pact for the Future*), jonka tavoitteena on vastata 2000-luvun globaaleihin haasteisiin. Sopimus sitoo maailman maat uudistamaan kansainvälistä järjestelmää ja turvaamaan tulevien sukupolvien edut. Osana tulevaisuussopimusta hyväksyttiin myös Tulevien sukupolvien julistus (*Declaration on Future Generations*), joka velvoittaa maailman valtiot huomioimaan tämän päivän päätösten pitkän aikavälin vaikutukset.

Lokakuussa 2024 tulevaisuusvaliokunta ehdotti talousarviolausunnossaan (TuVL 5/2024 vp─ HE 109/2024 vp), että "*tulisi harkita myös tulevien sukupolvien hyvinvoinnin huomioimisen varmistavaa lakia todellisen sitoutuneisuuden varmistamiseksi*."

Marraskuussa 2025 Lasten, nuorten ja perheiden ohjausryhmä julkaisi loppuraporttinsa: *Sosiaalinen media ja digitaalinen arki – Lapset, nuoret ja perheet muutoksen keskellä* (TuVJ 4/2025)

Joulukuussa 2025 Tulevaisuususko ja sukupolvien välinen tasa-arvo -ohjausryhmä julkaisi loppuraporttinsa: *Eläke- ja hoivapommi tikittävät – puheenvuoroja sukupolvien välisestä tasa-arvosta ja oikeudenmukaisuudesta* (TuVJ 5/2025)

Maliskuussa 2026 tulevaisuusvaliokunta perusti Sukupolvivastuulaki-ohjausryhmän valmistelemaan valiokunnan yhteistä kantaa sukupolvivastuulaista. Ohjausryhmä kuulee asiantuntijoita ja valmistelee sukupolvivastuulain luonnosta.

Maaliskuussa 2026 EU komissio julkaisi ylisukupolvista oikeudenmukaisuutta käsittelevään strategian (*Strategy on intergenerational fairness*), jonka tavoitteena on varmistaa, että nykyiset päätökset tehtiin tulevaisuus mielessä, jakaen hyödyt ja taakat oikeudenmukaisesti kaikkien sukupolvien kesken.

Huhtikuussa 2026 STM käynnisti Lapsistrategiaan liittyvän *Sosiaalinen kestävyys ja tulevien sukupolvien oikeudet* -selvityksen.

Toukokuussa 2026 eduskunta hyväksyi tulevaisuusvaliokunnan valmisteleman tulevaisuusmietinnön ja siinä ponnen, että valtioneuvosto: "8*) Edistää sekä tulevaisuusvaliokunnan että OKM:n asiantuntijaryhmän (2026:18) esittämää sukupolvivastuulakia keinona lujittaa nuorten heikentynyttä tulevaisuususkoa, tukea perheellistymistä sekä vahvistaa tulevien sukupolvien perusoikeuksia myös muut lajit ja planetaarisen kestävyyden rajat huomioiden.*"

Kesäkuussa 2026 valmistuu Sukupolvivastuulaki-ohjausryhmän loppuraportti. Raportti on kirjoitettu lakiluonnoksen muotoon. Tekeekö valiokunta asiasta pöytäkirjakannanoton: Tulevaisuusvaliokunta pitää Sukupolvivastuulaki -ohjausryhmän valmistelemaa luonnosta sukupolvivastuulaista hyvänä ja toivoo asiasta lakialoitetta.